

Internationale verklaring van verantwoordelijkheden tegenover katten

Het welzijn van katten is een complexe materie en de verantwoordelijkheid voor hun welzijn ligt zowel bij instellingen als personen binnen een gegeven land.

Een goed niveau van welzijn vereist het begrijpen van de problematiek, en een goede samenwerking tussen alle betrokkenen.

Vermits katten wezens zijn met gevoel, hebben ze recht op bescherming tegen onnodig lijden. Dit valt onder de verantwoordelijkheid van:

- **Centrale overheden die de wetten uitvaardigen en de politiek rond het thema bepalen**
- **Lokale en centrale overheden die verantwoordelijk zijn voor het uitvoeren van de wetten en voor het beheer van de kattenpopulatie**
- **Particuliere instellingen (NGO's) en individuen die werken rond kattenwelzijn, met inbegrip van populatiebeheer**
- **Katteneigenaars**
- **Mensen die zorgen voor straatkatten en buurtkatten**
- **Fokkers en verkopers van katten**
- **Dierenartsen en andere personen die beroepsmatig katten verzorgen**

Samenleven met katten

Men vindt de huiskat in zeer uiteenlopende habitats overal ter wereld. Ze heeft een groot aanpassingsvermogen en kan zich veelvuldig voortplanten. Op de meeste plaatsen leven katten en mensen naast mekaar.

In veel landen bestaan er wetten die voorkomen dat honden op straat leven. Daarentegen, straatkatten of buurtkatten zijn er zowat overal ter wereld.

Er bestaat een breed spectrum aan hoe nauw mensen en katten samenleven. Aan de ene kant is er de huiskat die haar hele leven binnen in huis doorbrengt, en die voor alles volledig afhankelijk is van haar eigenaar. Aan de andere kant is er de kat die volledig onafhankelijk van mensen leeft, en contact met mensen zoveel mogelijk vermijdt. Deze extremen noemen we de **binnenhuiskat** (veel huiskatten kunnen ook vrij naar buiten) en de **wilde kat**.

Daar tussenin in het spectrum vind je huiskatten met vrije toegang naar buiten, en katten die bij mensen leven maar niet binnen in huis, die in zekere mate sociaal zijn en contact met mensen zoeken, en die in meer of mindere mate door mensen gevoederd worden of waar voor gezorgd wordt. Deze laatste groep noemen we **straatkatten** of **buurtkatten**.

Zwerfkatten zijn huiskatten die geen thuis meer hebben (hetzij omdat ze zijn weggelopen, hetzij omdat ze zijn verloren geraakt of achtergelaten) en die samenleven met straatkatten en buurtkatten.

Problemen veroorzaakt door katten

Lokale overheden worden vaak gevraagd om problemen op te lossen in verband met straatkatten, buurtkatten of wilde katten – sommige leven in grote groepen die lawaai, geurhinder of andere overlast kunnen veroorzaken. Zowel bewoners als toevallige voorbijgangers kunnen overstuur geraken door de aanblik van kittens die sterven door ziekte of ondervoeding, dingen die onvermijdelijk zijn wanneer grotere groepen van katten zich voortplanten en proberen te overleven. In sommige gevallen kunnen katten beschouwd worden als ongedierte. Elders kunnen er problemen zijn doordat katten jagen op bedreigde diersoorten.

Kattenwelzijn

Cats Katten zijn wezens met gevoel en ervaren vreugde en pijn. Welzijn gaat niet enkel over fysieke aspecten; emotioneel welzijn is even belangrijk. Ook een huiskat die toebehoort aan een eigenaar, kan problemen hebben, vermits haar omgeving en haar manier van leven een grote impact hebben op haar welzijn. Evenzo heeft een kat die succesvol op straat leeft niet noodzakelijk problemen qua welzijn.

We weten dat straatkatten, buurtkatten of wilde katten slachtoffer kunnen zijn van wreedheden of vervolging, problemen kunnen ervaren door stress vanwege voortplanting, ziekte, gebrek aan goede voeding, verwondingen door ongelukken, opgejaagd worden door andere dieren, of door mensonwaardige methodes van populatiebeheer uitgevoerd door lokale overheden (mensonwaardige manieren om katten te vangen, doden, of slechte omstandigheden van opsluiting). Straatkatten hebben gewoonlijk geen toegang tot veterinaire zorg, noch voor noodgevallen, noch voor preventieve doeleinden. Sterilisatie van katten neemt de stress weg die verband houdt met de voortplanting, en voorkomt overbevolking en veel van de problemen die daarmee gepaard gaan, zoals overlast voor de bevolking.

Ook huiskatten kunnen welzijnsproblemen ervaren, die verband houden met de stress van samen te leven met mensen die hun behoeften niet begrijpen of vervullen (dit kan zowel gaan om tekortkomingen als excessen, bv obesitas) of wanneer de veterinaire zorg onvoldoende is. Ook het fokken van katten om bepaalde uiterlijke kenmerken te bekomen, heeft bij sommige rassen geresulteerd in katten met ernstige gezondheidsproblemen.

International Cat Care heeft deze “International verklaring van verantwoordelijkheden tegenover katten” opgesteld, om een duidelijk kader te creëren voor verschillende doelgroepen, om hen te helpen beter samen te werken en elk hun rol te vervullen om katten te beschermen en het algemene welzijn van katten te verbeteren. De verklaring wil de verantwoordelijken voor kattenwelzijn helpen begrijpen hoe ze ervoor kunnen zorgen dat alle katten, met en zonder eigenaar, beschermd kunnen worden tegen lijden en de gelegenheid krijgen om een goed leven te leiden.

Wij vragen mensen om deze Verklaring te ondersteunen door ze te ondertekenen. Hoe meer handtekeningen we hebben, hoe beter we in staat zijn om de wereld te laten zien hoeveel mensen om katten geven en willen dat hun welzijn wordt verbeterd. Om de Verklaring te ondertekenen, klik op deze link:

goo.gl/Ef6qq4.

Verantwoordelijkheid van de overheid

- Een wettelijk kader rond kattenwelzijn ontwikkelen (op basis van de juiste expertise); de toepassing ervan aanmoedigen en afdwingen.
- Ondersteuning bieden aan lokale overheden, politie en particuliere instellingen (NGO's) om de wet correct uit te voeren.
- Ondersteuning bieden (niet enkel financieel) aan de activiteiten van particuliere instellingen (NGO's) rond kattenwelzijn, inclusief populatiebeheer.
- Eigenaars van huisdieren aanmoedigen om hun verantwoordelijkheden na te komen (sterilisatie, microchip en registratie, en preventieve veterinaire zorg)
- Aanmoedigen van verantwoord fokken en verkopen van katten.
- Wettelijk erkennen en beschermen van wilde katten binnen de kattenpopulatie.
- Ervoor zorgen dat straatkatten/buurtkatten/wilde katten die gesteriliseerd zijn ook als dusdanig kunnen geïdentificeerd worden (een puntje van het oor wegsnijden is tegenwoordig de voorkeursmethode, eerder dan een inkeping in het oor); ervoor zorgen dat het wegsnijden van het oorpuntje door de wet niet als verminking beschouwd wordt.
- Wettelijk verbieden van declawing (chirurgische verwijdering van de klauwen) en andere cosmetische chirurgie.
- Adopties van huiskatten die achtergelaten of afgestaan zijn, stimuleren.
- Het verzamelen van dieren (“hoarding”) erkennen als pathologie, en samenwerking stimuleren tussen organisaties voor sociale hulpverlening en dierenwelzijnsorganisaties.
- Internationale samenwerking en uitwisseling van ervaringen.

Verantwoordelijkheid van de lokale overheid

- Een De belangen van katten, mensen en andere dieren in overweging nemen bij het nemen van beslissingen over katten, met inbegrip van beslissingen op grond van volksgezondheid.
- Het uitvoeren van welzijnswetten.
- Beslissingen rond populatiebeheer van katten zonder eigenaar baseren op ethische en menswaardige principes. Het populatiebeheer moet planmatig, doelgericht en effectief zijn, en rekening houden met alle mogelijkheden waar de katten vandaan kunnen komen. Praktijken zoals vergif of gas om katten te doden zijn volstrekt onaanvaardbaar. Indien euthanasie nodig is, moet de overheid erop toezien dat dit gebeurt op menswaardige manier en door daartoe opgeleide en bevoegde personen.
- Ervoor zorgen dat populatiebeheer op een menswaardige manier verloopt. Vangen, steriliseren, vaccineren, en terug uitzetten op de vindplaats is op dit ogenblik de voorkeursmethode voor menswaardig populatiebeheer van katten, en overheden moeten deze aanpak volgen. Sterilisatie dient te gebeuren onder anesthesie door dierenartsen die hiervoor zijn opgeleid, en met de geschikte middelen en medicatie.
- Samenwerken met degelijke particuliere instellingen (NGO's) om de beste aanpak te bepalen om problemen op te lossen die veroorzaakt worden door katten zonder eigenaar.
- Ervoor zorgen dat euthanasie een wettelijke optie is voor sommige katten, wanneer ze ernstig en/of langdurig fysiek of emotioneel lijden, of wanneer men weet dat dit het geval zal zijn. Het niet euthanaseren van een kat wanneer nodig kan een ernstig welzijnsprobleem vormen.
- Internationale samenwerking en uitwisseling van ervaringen.

Verantwoordelijkheid van particuliere instellingen (NGO's) en individuen die werken rond kattenwelzijn, met inbegrip van populatiebeheer

Particuliere instellingen kunnen initiatieven nemen om katten zonder eigenaar te vangen, steriliseren, vaccineren en terug uit te zetten op de vindplaats, of om katten op te vangen met als doel een nieuwe thuis voor hen te vinden. Instellingen die katten opvangen om ze te herplaatsen noemen we asielen (eerder dan kattenopvang of kattenverblijf), vermits ze niet enkel katten huisvesten, maar actief zoeken om de katten een thuis of een nieuwe woonplaats te bezorgen eerder dan hen langere tijd opgesloten te houden. Opsluiting is voor katten zeer stressvol en niet altijd in het belang van de kat.

- Samenwerken met de lokale overheid, dierenartsenorganisaties, lokale gemeenschappen en andere instellingen om de behoeften te erkennen en te begrijpen van zowel de mensen in de gemeenschap alsook de welzijnsbehoeften van de katten. Streven naar consensus met alle betrokkenen.
- Onderscheid maken tussen verschillende types katten (huiskatten of tamme zwerfkatten versus straatkatten of wilde katten) en op gepaste manier tegemoetkomen aan hun behoeften.
- Correct toepassen van de aanpak voor vangen / steriliseren / vaccineren / terugbrengen en samenwerken met lokale overheden waar mogelijk. Sterilisatie dient te gebeuren onder anesthesie door dierenartsen die hiervoor zijn opgeleid, en met de geschikte middelen en medicatie. Populatiebeheer moet uitgevoerd worden op een strategische, zorgvuldig gecoördineerde en duurzame manier, bv door lokale mensen en daartoe opgeleide dierenartsen.

- Onderscheid maken tussen verschillende types katten (huiskatten of tamme zwerfkatten versus straatkatten of wilde katten) en op gepaste manier tegemoetkomen aan hun behoeften.
- Correct toepassen van de aanpak voor vangen / steriliseren / vaccineren / terugbrengen en samenwerken met lokale overheden waar mogelijk. Sterilisatie dient te gebeuren onder anesthesie door dierenartsen die hiervoor zijn opgeleid, en met de geschikte middelen en medicatie. Populatiebeheer moet uitgevoerd worden op een strategische, zorgvuldig gecoördineerde en duurzame manier, bv door lokale mensen en daartoe opgeleide dierenartsen.
- Onderscheid proberen maken tussen enerzijds straatkatten of wilde katten (niet geschikt om als huiskat te plaatsen) en anderzijds katten die wel bij mensen kunnen leven zonder overdreven stress of angst. Alternative oplossingen voorzien voor straatkatten of wilde katten – zoals vangen / steriliseren / vaccineren / terugbrengen, of plaatsen als boerderijkatten.
- Daar waar katten opgevangen worden in asielen, is het de verantwoordelijkheid van het asiel om te verzekeren dat er voldaan wordt aan de vijf welzijnsbehoeften van de kat:
 - De behoefte aan een geschikte omgeving
 - De behoefte aan geschikte voeding
 - De behoefte om normaal gedrag te kunnen vertonen
 - De behoefte om samen met of net apart van andere dieren gehuisvest te worden
 - De behoefte om beschermd te worden tegen pijn, lijden, verwondingen en ziekte
- Asielen inrichten op zodanige manier dat stress en angst tot een minimum beperkt worden en dat het verspreiden van besmettelijke ziektes zoveel mogelijk wordt tegengegaan. Voorzieningen dienen getroffen te worden om ervoor te zorgen dat de kat het asiel niet in slechtere toestand (fysiek en emotioneel) verlaat dan dat ze er is toegekomen.
- Ervoor zorgen dat alle katten en kittens gesteriliseerd zijn vooraleer ze geplaatst worden.
- De juiste preventieve zorg toedienen aan katten en kittens (met inbegrip van vaccinaties en behandelingen tegen parasieten)
- De katten chippen en registreren vooraleer ze geplaatst worden, althans in die landen waar een systeem voor registratie van katten bestaat.
- De beschikbare middelen doeltreffend inzetten zodat zoveel mogelijk katten kunnen herplaatst worden, met een zo kort mogelijke verblijftijd in het asiel, en een voldoende levenskwaliteit.

- De kat herplaatsen in een geschikte nieuwe thuis, rekening houdend met de behoeften van zowel de kat als de nieuwe eigenaar.
- Aanmoedigen van sterilisatie en chippen van huiskatten in de gemeenschap, en het promoten van goede gezondheidszorg en welzijn.
- Begrijpen dat menselijk interventie niet altijd in het belang van de kat is, bv een wilde kat is er niet bij gebaat van bij mensen in huis te wonen.
- Ervoor zorgen dat euthanasie een wettelijke optie is voor sommige katten, wanneer ze ernstig en/of langdurig fysiek of emotioneel lijden, of wanneer men weet dat dit het geval zal zijn. Menswaardige euthanasie kan de beste optie zijn voor een bepaalde kat, hoewel die beslissing nooit licht mag genomen worden, en alternatieve opties steeds moeten overwogen worden. Het niet euthanaseren van een kat wanneer nodig kan een ernstig welzijnsprobleem vormen.
- Samenwerken met instellingen voor sociale hulpverlening bij gevallen van cat hoarding (het verzamelen van katten) om tot succesvolle oplossingen te komen.
- Internationale samenwerking en uitwisseling van ervaringen.

Verantwoordelijkheid van eigenaars van huiskatten

- Kiezen voor een kat die geen gezondheids- of welzijnsproblemen zal hebben die te wijten zijn aan haar genetische afkomst, uiterlijke kenmerken en/of angst voor mensen.
- De behoeften van de huiskat begrijpen, zodanig dat men maximaal haar welzijn kan verzekeren. Hoe dit precies wordt ingevuld, kan verschillen van kat tot kat. In het geval van huiskatten vallen de vijf welzijnsbehoeften onder de verantwoordelijkheid van de eigenaar:
 - De behoefte aan een geschikte omgeving
 - De behoefte aan geschikte voeding
 - De behoefte om normaal gedrag te kunnen vertonen
 - De behoefte om samen met of net apart van andere dieren gehuisvest te worden
 - De behoefte om beschermd te worden tegen pijn, lijden, verwondingen en ziekte
- Huiskatten laten steriliseren (of eventueel andere erkende anticonceptiemethodes gebruiken) om ongewenste kittens en de daarbij horende problemen te vermijden. Sterilisatie dient te gebeuren voor de kat de puberteit bereikt, tussen 4 en 6 maand oud.
- De katten laten chippen en registreren, om identificatie mogelijk te maken.
- Vaccinaties en andere preventieve gezondheidszorg voorzien voor hun kat(ten).
- Redelijke maatregelen nemen om te vermijden dat huiskatten hinder veroorzaken voor de burens.

Verantwoordelijkheid van mensen die zorgen voor straatkatten en buurtkatten

- Letten op het welzijn van gecastreerde buurtkatten door hen voedsel en schuilplekken aan te bieden, en samenwerken met lokale overheden en particuliere instellingen (NGO's) om katten te castreren en te behandelen.
- Respecteren van de wetgeving ter voorkoming van wreedheden tegenover en misbruik van straatkatten.
- Op een verantwoorde manier voederen, zonder geurhinder of andere overlast te creëren. Voederen en sterilisatie-programma's moeten hand in hand gaan. Verwijderen van het afval.

Verantwoordelijkheid van fokkers en verkopers van katten

- Vooraleer te starten met het fokken van katten, een opleiding volgen over de voortplanting van katten, met inbegrip van zwangerschap, geboorte, en ontwikkeling van de kittens, zodat u de basiskennis beheerst om op een verantwoorde manier katten te fokken en de kittens groot te brengen.
- Enkel *Felis catus* gebruiken om katten te fokken – het fokken van hybride soorten met wilde katten leidt tot ethische, welzijns- en milieuproblemen.
- Fokken van katten met erfelijke aandoeningen (ziekte of uiterlijke kenmerken) vermijden, vermits deze nefaste gevolgen kunnen hebben voor het welzijn van de individuele katten. Ingrijpen bij welzijns- en gezondheidsproblemen vooraleer verder te fokken.
- Samenwerken met dierenartsen rond gezond fokken.
- Wetgeving of richtlijnen volgen voor het fokken en verkopen van katten en kittens.
- Ervoor zorgen dat voldaan wordt aan de vijf welzijnsbehoeften voor katten en kittens onder hun hoede:
 - De behoefte aan een geschikte omgeving
 - De behoefte aan geschikte voeding
 - De behoefte om normaal gedrag te kunnen vertonen
 - De behoefte om samen met of net apart van andere dieren gehuisvest te worden
 - De behoefte om beschermd te worden tegen pijn, lijden, verwondingen en ziekte
- Zorgen voor de katten en kittens en voorzien in hun behoeften, onafhankelijk van het feit of het een gewenst of ongewenst nestje betreft.
- Zorgen voor het welzijn van de dekkaters, die niet binnen in huis kunnen gehouden worden.
- Gezonde kittens voortbrengen die niet gestresseerd raken door een leven als huiskat – dwz de verantwoordelijkheid om ervoor te zorgen dat kittens wennen aan mensen en aan alledaagse dingen in een normale huiselijke omgeving.
- Een goede thuis vinden voor de gefokte kittens, en kittens verkopen via ethische verkoopskanalen.
- Steriliseren/vaccineren/chippen en preventieve gezondheidszorg toedienen aan kittens voor ze naar hun nieuwe thuis gaan, en alle nodige advies geven over hoe men goed voor de kittens moet zorgen.
- Stamboekhouders en organisatoren van kattenshows, kattenclubs, adviescommissies voor fokkers, en keurmeesters moeten een goed inzicht hebben in de problemen gerelateerd aan uiterlijke kenmerken en erfelijke aandoeningen die schadelijk zijn voor de gezondheid en het welzijn van de kat, en moeten alle noodzakelijke stappen ondernemen om deze problemen te vermijden en een optimaal welzijn te verzekeren voor individuele katten en rassen.

Verantwoordelijkheid van dierenartsen

- Ervoor zorgen dat voldaan wordt aan de vijf welzijnsbehoeften voor katten onder hun hoede:
 - De behoefte aan een geschikte omgeving
 - De behoefte aan geschikte voeding
 - De behoefte om normaal gedrag te kunnen vertonen
 - De behoefte om samen met of net apart van andere dieren gehuisvest te worden
 - De behoefte om beschermd te worden tegen pijn, lijden, verwondingen en ziekte
- Declawing (chirurgische verwijdering van de klauwen) en andere cosmetische chirurgie weigeren in die landen waar het nog wel wettelijk is toegestaan. Met uitzondering van het wegsnijden van het oorpuntje (om gecastreerde straatkatten als dusdanig te kunnen identificeren) wat niet als verminking beschouwd dient te worden.
- De geschikte inrichting voorzien zodat de stress voor katten bij de dierenarts geminimaliseerd wordt.
- Eigenaars aansporen om hun katten te laten steriliseren, van identificatie te voorzien, en preventieve gezondheidszorgen toe te dienen.
- Informatie verstrekken over de behoeften van katten en om katten te leren begrijpen.
- Samenwerken met fokkers om gezonde katten voort te brengen, en met toekomstige eigenaars om de juiste huiskat te kiezen die bij hen past.
- Zorgen dat katten op een veilige manier en met empathie behandeld worden.
- Pijnstilling toedienen wanneer nodig.
- Zoveel mogelijk up to date blijven met de ontwikkelingen rond de verzorging en behandeling van katten.
- Menswaardige euthanasie toepassen.
- Op een constructieve manier samenwerken met lokale overheden en/of particuliere instellingen en personen betreffende aspecten van kattenwelzijn, met inbegrip van populatiebeheer.